

CYNGOR SIR YNYS MÔN / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	18 Mehefin 2026
TEITL YR ADRODDIAD:	Penderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Cyflwyno gwybodaeth am y materion a ystyriwyd gan Banel Dyfarnu Cymru ac a gyhoeddwyd rhwng 1 Ionawr a 30 Ebrill 2026
ADRODDIAD GAN:	Lisa Lord Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol a Dirprwy Swyddog Monitro (Locwm) LisaLord@ynysmon.llyw.cymru
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lboxcs@ynysmon.llyw.cymru

1. CYFLWYNIAD

Sefydlwyd Panel Dyfarnu Cymru (PDC) gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Mae iddo ddwy swyddogaeth statudol:

- Ffurio tribiwnlysoedd achos, neu dribiwnlysoedd achos interim, i ystyried adroddiadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) yn dilyn ymchwiliadau gan OGCC i honiadau bod aelod wedi methu â chydymffurfio â chod ymddygiad eu hawdurdod; ac
- Ystyried apeliadau gan aelodau yn erbyn penderfyniadau pwyllgor safonau eu hawdurdod eu hunain eu bod wedi torri'r cod ymddygiad (yn ogystal â phenderfynu a roddir caniatâd i apelio yn y lle cyntaf).

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys penderfyniadau a gyhoeddwyd gan PDC yn ystod y cyfnod rhwng Ionawr 2026 ac Ebrill 2026. Bwriedir iddo fod yn grynodedb ffeithiol o'r materion a benderfynwyd gan PDC. Mae'r achosion a gofnodwyd ar gyfer y cyfnod perthnasol ar gael ar wefan PDC ar hyn o bryd ac mae dolenni ar gyfer yr achosion unigol wedi'u cynnwys isod.

Mae'n bwysig nodi fod yr achosion yn cynnwys gwybodaeth ffeithiol yn bennaf, ond mae unrhyw ddysgu wedi'i nodi lle bo hynny'n addas.

2. CRYNODEB O'R ACHOSION PERTHNASOL

Ceir crynodeb o'r achosion perthnasol yn **ATODIAD 1**.

3. ARGYMHELLIAD

Nodi cynnwys y crynodebau achos.

ATODIAD:

1.	Crynodeb o'r achosion a gyhoeddwyd ar <u>wefan Panel Dyfarnu Cymru (PDC)</u> ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ionawr 2026 a 30 Ebrill 2026.
----	--

ATODIAD 1

Crynodeb o'r Achosion gerbron Panel Dyfarnu Cymru: Ionawr 2026 - Ebrill 2026

Manylion yr Achos	Prif Ffeithiau	Prif Ganfyddiadau / Canlyniad	Dysgu
<p>Enw: Y Cynghorydd Iwan Huws</p> <p>Cyfeirnod: APW/001/2025-026/CT</p> <p>Awdurdod perthnasol: Cyngor Gwynedd</p> <p>Natur yr honiad: Torri paragraff 6(1)(a)</p> <p><u>Adroddiad Penderfyniad</u></p>	<p>Honnwyd bod yr Ymatebydd wedi torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad ar gyfer Cyngor Gwynedd sydd yn datgan: <i>"Ni ddylai Aelodau ymddwyn mewn ffordd y gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eich swydd neu eich awdurdod."</i></p> <p>Derbyniodd y cyn gynghorydd Rybuddiad Amodol am y drosedd "Twyll trwy gamddefnyddio swydd" pan geisiodd dwyllo ei gyflogwr trwy gamddefnyddio arian. Honnwyd ei bod yn rhesymol casglu fod yr aelod, yn sgil y Rhybuddiad Amodol a'i gamymddwyn, wedi dwyn anfri ar ei swydd fel aelod a'i Gyngor Sir, gan awgrymu ei fod wedi methu â chydymffurfio â pharagraff 6(1)(a) o'r Cod.</p>	<p>Torri paragraff 6(1)(a) o God Ymddygiad y Cyngor.</p> <p>Anghymhwysu am 3 blynedd.</p>	<p>Roedd yr Ymatebydd wedi dal nifer o rolau yn yr Awdurdod perthnasol, gan gynnwys bod yn aelod o'r Pwyllgor Craffu Addysg a'r Economi a'r Pwyllgor Pensiynau.</p> <p>Roedd yn rhesymol i aelod o'r cyhoedd gwestiynu sut y gallai aelod ddal swyddi o'r fath ac yntau wedi dangos diffyg uniondeb wrth geisio caffael arian cyhoeddus trwy anonestrwydd er ei fudd ei hun.</p> <p>Er gwaethaf ei edifeirwch, roedd yr Ymatebydd wedi dangos diffyg dealltwriaeth o effaith ei ymddygiad troseddol ar enw da'r Awdurdod perthnasol.</p>
<p>Enw: Y Cynghorydd David Devauden</p> <p>Cyfeirnod: APW/005/2024-025/CT</p>	<p>Yr honiadau oedd ei fod wedi torri Cod Ymddygiad Cyngor Tref Neyland trwy fethu â dangos parch at eraill, ac ymddwyn mewn ffordd oedd gyfystyr â bwlio a harasio, gan ymddwyn mewn modd oedd yn dwyn anfri</p>	<p>Torri paragraffau 4(b), 4(c), 6(1)(a) a 6(2).</p> <p>Anghymhwysu am 4 blynedd.</p>	<p>Roedd yr achos hwn yn ymwneud â phegynnu dwy garfan wahanol o fewn yr Awdurdod dros gyfnod o amser, proses oedd wedi achosi llawer iawn o chwerwder a dig ac wedi arwain at wneud honiadau a</p>

<p>Awdurdod perthnasol: Cyngor Tref Neyland</p> <p>Natur yr honiad: Torri paragraffau 4(b), 4(c), 6(1)(a), 6(1)(d) a 6(2)</p> <p><u>Adroddiad Penderfyniad</u></p>	<p>ar ei swydd, gwneud cwynion maleisus, gwamal a/neu flinderus, defnyddio ei swydd i dderbyn a/neu roi mantais a/neu gamddefnyddio adnoddau'r Awdurdod.</p>		<p>gwrth honiadau. Mae'r hysbysiad o benderfyniad yn datgan "<i>Er bod hwn yn achos drwg iawn, nid dyma'r achos gwaethaf o'i fath yr oedd y Tribiwnlys wedi'i weld neu'n gallu ei ddychmygu</i>".</p> <p>Er bod posib fod hawliau'r Cyngorydd i ryddid mynegiant o dan Erthygl 10 yn weithredol, i'r graddau yr oedd yn angenrheidiol ymyrryd â nhw er mwyn canfod fod y Cod wedi cael ei dorri, roedd gwneud hynny'n gymesur ac yn gam y gellid ei gyfiawnhau er mwyn amddiffyn hawliau eraill.</p>
<p>Enw: Y Cyn Gyngorydd Brian Rothero</p> <p>Cyfeirnod: APW/006/2024-025/CT</p> <p>Awdurdod perthnasol: Cyngor Tref Neyland</p> <p>Natur yr honiad: Torri paragraffau 4(b), 4(c), 6(1)(a) a 6(1)(d) o God Ymddygiad y Cyngor.</p> <p><u>Adroddiad Penderfyniad</u></p>	<p>Roedd cwynion wedi'u gwneud yn erbyn y cyn Gyngorydd ei fod wedi torri'r Cod Ymddygiad yn sgil ei ymddygiad tuag at y Clerc a Chyngorwyr.</p> <p>Daeth y Tribiwnlys Achos i'r casgliad yn ddigon rhwydd bod natur ei ymddygiad gyfystyr â bwlio a harasio. Roedd o wedi cael ei rybuddio ddwywaith am ei ymddygiad mewn e-byst gan y Swyddog Monitro a dewisodd beidio â thalu sylw i'r cyngor, ond yn hytrach fe wnaeth ei herio, ar y sail mai ef oedd yn gywir.</p>	<p>Torri paragraffau 4(b), 4(c), 6(1)(a) a 6(1)(d) o God Ymddygiad y Cyngor.</p> <p>Anghymhwysu am 3 blynedd.</p>	<p>Roedd y Cyngorydd wedi ceisio tanseilio'r achwynwyr ac eraill ac ymosod ar OGCC a PDC mewn perthynas â sut y gwnaethon nhw ymdrin â'r gŵyn a'r broses ddyfarnu.</p> <p>Nododd y Tribiwnlys ei fod wedi dangos diffyg dealltwriaeth, adlewyrchu, dysgu nac edifeirwch am ei ymddygiad a'i ganlyniadau.</p> <p>Nid oedd yn derbyn fod angen iddo addasu ei ymddygiad yn y dyfodol.</p>

	<p>Fe wnaeth o barhau i feio pobl eraill am ei fethiannau ei hun a gwrthododd dderbyn cyfrifoldeb am ei weithredoedd.</p>		<p>Nid oedd y Cyngorydd yn deall nac yn derbyn y camymddwyn nac unrhyw ganlyniadau, megis taseilio un o weithwyr y cyngor a'r gofid yr oedd hi a chynghorwyr eraill wedi'i brofi oherwydd y datganiadau yr oedd o wedi'u gwneud, yn ogystal â thanseilio hyder y cyhoedd mewn swyddogion etholedig a'r Cyngor.</p>
--	---	--	--